

โครงการพัฒนาศูนย์ความรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart Kids เขตสุขภาพที่ ๗
ภายใต้งบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพระดับเขต
สปลช. เขต ๗ ขอนแก่น

๑. หลักการและเหตุผล

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ กรมอนามัยมีนโยบายให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาการและระดับสติปัญญาในเด็กปฐมวัย สนับสนุนพื้นที่เล่นที่เอื้อให้เด็กเล่นอย่างปลอดภัยและจัดกระบวนการเพื่อส่งเสริมการเล่นของเด็กทั้งที่บ้าน ชุมชน สถานบริการสาธารณสุข ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนระดับอนุบาล รวมทั้งเป็นผู้นำในการเล่น เพื่อให้เด็กและครอบครัวได้ใช้เวลาในการทำกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี โดยอาศัยความร่วมมือของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การพัฒนารอบด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม มี IQ EQ และ EF ตามเกณฑ์ มีการเจริญเติบโตที่ดีสมส่วนตามวัย

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒ ศูนย์อนามัยที่ ๗ ขอนแก่น ได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart Kids ด้วยกิจกรรมสำคัญตามค่ากลางเพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย สูงดีสมส่วน ฟันไม่ผุ ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภอ ใน ๔ จังหวัด โดยมีพื้นที่ตำบลที่ร่วมดำเนินการทั้งสิ้น ๒๕๔ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒ ของพื้นที่ตำบลทั้งหมดในเขตสุขภาพที่ ๗ และประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ยังคงพบว่า เด็ก ๐-๕ ปี สูงดีสมส่วนเพียง ร้อยละ ๖๒.๙ และยังมีเด็กเตี้ย ร้อยละ ๑๔.๑ อ้วน ร้อยละ ๑๐.๒ และผอม ร้อยละ ร้อยละ ๖.๐ รวมทั้งมี IQ เฉลี่ยเพียง ๙๔.๒๘ เพื่อยกระดับการดำเนินงานให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์ต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ชัดเจน รวมทั้งแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการในเด็กปฐมวัย ศูนย์อนามัยที่ ๗ ขอนแก่น จึงกำหนดดำเนินโครงการพัฒนาศูนย์ความรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart kids นี้ขึ้น โดยใช้การพัฒนาการเล่นในชุมชนเป็นฐานในการจัดกระบวนการพัฒนาเด็กโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนด้วยการบูรณาการความร่วมมือและระดมทรัพยากรของทุกภาคส่วนในพื้นที่

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาศูนย์ความรู้การพัฒนาเด็กปฐมวัยต้นแบบที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เรื่อง การส่งเสริมการเจริญเติบโต พัฒนาการ และทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

๒.๒ วัตถุประสงค์เฉพาะ

๒.๒.๑ เพื่อพัฒนาการเล่นในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

๒.๒.๒ เพื่อสร้างกระแส "เด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก" พื้นที่เขตสุขภาพที่ ๗

๒.๒.๓ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การส่งเสริมพัฒนาการการเจริญเติบโต (มหัศจรรย์ ๑๐๐๐ วันแรก ของชีวิต) และทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย แก่ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

๓. เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

๓.๑ เป้าหมายโครงการ	จำนวน	หน่วยนับ
ศูนย์ความรู้การพัฒนาเด็กปฐมวัยต้นแบบตามเกณฑ์	๙	แห่ง

๓.๒ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	จำนวน	หน่วยนับ
เชิงปริมาณ :		

๑) เด็ก ๐-๕ปีมีพัฒนาการสมวัย \geq ร้อยละ ๘๕	๙	แห่ง
- เด็ก ๐-๕ ปี ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ \geq ร้อยละ ๙๐	๙	แห่ง
- เด็ก ๐-๕ ปี ได้รับการคัดกรองพัฒนาการพบสงสัยล่าช้า \geq ร้อยละ ๒๐	๙	แห่ง
- เด็ก ๐-๕ ปี ที่สงสัยพัฒนาการล่าช้าได้รับการติดตาม \geq ร้อยละ ๙๐	๙	แห่ง
๒) เด็กอายุ ๐-๕ ปี สูงดีสมส่วน	๖๐	ร้อยละ
- เด็ก ๐-๕ ปี มีภาวะอ้วน	< ๑๐	ร้อยละ
- เด็ก ๐-๕ ปี มีภาวะผอม	< ๖	ร้อยละ
- เด็ก ๐-๕ ปี มีภาวะเตี้ย	< ๑๔	ร้อยละ
๓) เด็กอายุ ๒-๕ ปี มี EF ตามเกณฑ์เพิ่มขึ้น	> ๘๖	ร้อยละ
เชิงคุณภาพ : ระดับความพึงพอใจในภาพรวมต่อการดำเนินกิจกรรม	> ๘๕	ร้อยละ
เชิงเวลา : ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดในปีงบประมาณ (ก.ย. ๒๕๖๒ - ต.ค. ๒๕๖๓)	๑	ปีงบประมาณ

๔. วิธีการดำเนินงาน/ ระยะเวลาดำเนินการ/พื้นที่เป้าหมาย-สถานที่ดำเนินการ/กลุ่มเป้าหมาย-ผู้ร่วมดำเนินการ

๔.๑ ประเมินสถานการณ์พัฒนาการ การเจริญเติบโต และทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ในพื้นที่ต้นแบบ ฯ ก่อน-หลัง ดำเนินโครงการ

ระยะเวลาดำเนินการ : ก่อนดำเนินโครงการ พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๖๒

หลังดำเนินโครงการ มีนาคม-เมษายน

๒๕๖๓

พื้นที่เป้าหมาย-สถานที่ดำเนินการ : ณ ๙พื้นที่ศูนย์ความรอบรู้ ฯ ต้นแบบ ได้แก่

- ๑) ต.ลอมคอมอ.พลจ.ขอนแก่น
- ๒) ต.บัวเงินอ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น
- ๓) ต.หนองกุงศรีอ.หนองกุงศรีจ.กาฬสินธุ์
- ๔) ต.ภูป้ออ.เมืองจ.กาฬสินธุ์
- ๕) ต.ภูเขาทองอ.หนองพอกจ.ร้อยเอ็ด
- ๖) ต.ดินด้าอ.จังหารจ.ร้อยเอ็ด
- ๗) ต.เชียงยืนอ.เชียงยืนจ.มหาสารคาม
- ๘) ต.สร้างแข่งอ.ยางสีสุราชจ.มหาสารคาม
- ๙) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์อนามัยที่ ๗ ขอนแก่น

กลุ่มเป้าหมาย: ผู้ปกครองใน ๘ ตำบล จำนวน ๓๓๙๙ คน, เด็ก ๐-๕ ปี ใน ๘ ตำบล จำนวน ๓๓๙ คน

๔.๒ จัดทำเกณฑ์การพัฒนาศูนย์ความรอบรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart kids

ระยะเวลาดำเนินการ : ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

พื้นที่เป้าหมาย-สถานที่ดำเนินการ: ห้องประชุมดอกคูณ ศูนย์อนามัยที่ ๗ ขอนแก่น

กลุ่มเป้าหมาย: รองผู้อำนวยการศูนย์ ด้านวิชาการ, นักวิชาการกลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็กรวมทั้งสิ้น ๗

คน

๔.๓ ประชุมเพื่อคัดเลือกศูนย์ความรอบรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart Kids ต้นแบบ

ระยะเวลาดำเนินการ : ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พื้นที่เป้าหมาย-สถานที่ดำเนินการ: ห้องประชุมโรงแรมเจริญธานี จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มเป้าหมาย: ผู้รับผิดชอบงานอนามัยแม่และเด็ก ๔ จังหวัดในเขตรับผิดชอบ, รองผู้อำนวยการศูนย์ด้านวิชาการ, นักวิชาการกลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็กรวมทั้งสิ้น ๑๕ คน

๔.๔ ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศูนย์ความรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart Kids

ระยะเวลาดำเนินการ : ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

พื้นที่เป้าหมาย-สถานที่ดำเนินการ: ห้องประชุมโรงแรมเจริญธานี จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มเป้าหมาย: ผู้รับผิดชอบงานอนามัยแม่และเด็กใน สสจ. ๔ จังหวัด จังหวัดละ ๒ คน รวม ๘ คน, ทีมขับเคลื่อนระดับชุมชน เป้าหมาย ๗๗ แห่ง ประกอบด้วย นายก อบต.อปท หรือผู้นำชุมชน./จนท. รพ.สต./ประธาน อสม. ตำแหน่งละ ๑ คน รวม แห่งละ ๓ คน รวม ๒๓๑ คนรวมผู้เข้าร่วมประชุม ๒๓๙ คน, ผู้จัดประชุม จากศูนย์ อนามัยที่ ๗ จำนวน ๑๔ คนรวมทั้งสิ้น ๒๕๓ คน

๔.๕ สนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาศูนย์ความรู้ ฯ ต้นแบบ

ระยะเวลาดำเนินการ : มกราคม ๒๕๖๓

พื้นที่เป้าหมาย-สถานที่ดำเนินการ: ๙ พื้นที่ศูนย์ความรู้ ฯ ต้นแบบ

กลุ่มเป้าหมาย: ๙ พื้นที่ศูนย์ความรู้ ฯ ต้นแบบ

๔.๖ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์ความรู้ ฯ ต้นแบบ

ระยะเวลาดำเนินการ : มีนาคม-เมษายน ๒๕๖๓

พื้นที่เป้าหมาย-สถานที่ดำเนินการ: ๙ พื้นที่ศูนย์ความรู้ ฯ ต้นแบบ

กลุ่มเป้าหมาย: ๙ พื้นที่ศูนย์ความรู้ ฯ ต้นแบบ

๔.๗ จัดทำสื่อเพื่อประกอบการจัดทำหลักสูตรสร้างความรอบรู้และศูนย์ความรู้ ฯ ต้นแบบ

ระยะเวลาดำเนินการ : มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พื้นที่เป้าหมาย-สถานที่ดำเนินการ: ๙ พื้นที่ศูนย์ความรู้ ฯ ต้นแบบและ ๔ จังหวัดพื้นที่รับผิดชอบ

เป้าหมาย: หนังสือชุดความรู้สร้าง Smart Kids ๔.๐ จำนวน ๕,๒๕๐ เล่ม, ไรต์พินทรรศการชุด “ความรู้สร้าง Smart Kids ๔.๐” จำนวน ๑๔ ชุด

๔.๘ ถอดบทเรียนการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart Kids ๔.๐ เขตสุขภาพที่ ๗

ระยะเวลาดำเนินการ : เมษายน ๒๕๖๓

พื้นที่เป้าหมาย-สถานที่ดำเนินการ: ๔ จังหวัดพื้นที่รับผิดชอบ เขตสุขภาพที่ ๗

กลุ่มเป้าหมาย -ผู้ร่วมดำเนินการ : คณะกรรมการตัดสินผลงานวิชาการและศูนย์ความรู้ ฯ ต้นแบบ (ระดับเขต) จำนวน ๓ คน, บุคลากรศกศนยฺความรู้ ฯ ต้นแบบ (ระดับเขต) และตำบลมหัศจรรย์ ๑๐๐๐ วันแรกของชีวิต จำนวน ๙ บุค, ผลงานโปสเตอร์วิชาการ จำนวน ๒๐ เรื่อง

๕. งบประมาณ

๕.๑ แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (ผลผลิตที่ ๒)กรมอนามัย

๕.๒ สปสช. เขต ๗ ขอนแก่น

๖. กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์/ ผู้รับบริการ

บุคลากรสาธารณสุข ครูผู้ดูแลเด็ก ครูอนุบาล อสม. ภาคิเครือข่ายภาครฐ องคัรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม ผู้ปฏิบัติงานด้านการดูแล ส่งเสริม ป้องกัน ฝึาระวัง และพัฒนากลุ่มเด็กปฐมวัย ตลอดจนครอบครัว รวมทั้งบิดามารดา ผู้เลี้ยงดูหลักเด็กปฐมวัย และชุมชน

๗. ความเสี่ยงโครงการ

ความเสี่ยง	โอกาสเกิดความเสี่ยง (L)	ผลกระทบของความเสียหาย (I)	ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง (Lx I)	แนวทางการป้องกันความเสี่ยง
เชิงยุทธศาสตร์ การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้	๓	๓	๙	- ประสานแผนการดำเนินงานและกำหนดผู้เข้าร่วมกิจกรรม วัน เวลา ที่ชัดเจนและแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ
ด้านกระบวนการ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบจำนวนตามเป้าหมายที่กำหนด	๓	๔	๑๒	- ระบุดูคุณสมบัติและจำนวนในหนังสือเชิญให้ชัดเจน - ประสานงานล่วงหน้าอย่างน้อย ๑ เดือน และติดตามรายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมล่วงหน้าอย่างน้อย ๑ สัปดาห์
ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ขาดสื่อ/เอกสารที่ใช้ในการจัดประชุม	๒	๓	๖	- จัดหาสื่อ/เอกสารให้เพียงพอก่อนการดำเนินกิจกรรมอย่างน้อย ๑ สัปดาห์
ด้านธรรมาภิบาล ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอยู่ไม่ครบตามกำหนดเวลา	๓	๔	๑๒	- ชี้แจงและขอความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้อยู่ครบตามกำหนดเวลา

๘. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ การมีส่วนร่วมพัฒนางานและเสริมสร้างความรอบรู้ผู้ดูแลเด็กและครอบครัวเด็กปฐมวัย ของภาคีเครือข่ายนอกระบบสุขภาพ

๘.๒ ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยมีความรอบรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการ การเจริญเติบโต และทักษะด้านการคิดเชิงบริหารเด็กปฐมวัย

๘.๓ ทรเชียน และนวัตกรรม การส่งเสริม พัฒนาการ การเจริญเติบโต และทักษะด้านการคิดเชิงบริหารเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่สามารถนำไปขยายผลให้ครอบคลุมเขตรับผิดชอบต่อไป

๙. ผู้รับผิดชอบโครงการ:

๙.๑ นางธิโสภิญ	ทองไทย	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
๙.๒ นางสาวจันทิยา	เนติวิรัชธรรม	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
๙.๓ นายปิยะ	บุรีโส	นักโภชนาการชำนาญการ
๙.๔ นางสาวลัดดา	ดีอันทอง	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
๙.๕ นางสาวธนิศรา	นามบุญเรือง	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
๙.๖ นางสาวกัญญาภัทร	คำโสม	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ

สรุปการประชุมจัดตั้งศูนย์ความรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart Kids และแผนการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาศูนย์ความรู้การพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart Kids โดยใช้การพัฒนาการเล่นในชุมชนเป็นฐานในการจัดกระบวนการพัฒนาเด็กโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน
2. เพื่อสร้างกระแส "เด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก" พื้นที่เขตสุขภาพที่ 7
3. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การส่งเสริมพัฒนาการและการเจริญเติบโตในเด็กปฐมวัย (มหัศจรรย์ 1000 วัน) แก่ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

สรุปสาระสำคัญ

ประธานเปิดการประชุมและให้สัมภาษณ์เพื่อแถลงข่าวโดยนางทัศนีย์ รอดชมภู รองผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ 7 ด้านวิชาการ กล่าวรายงานเปิดการประชุมโดยนางธิโสภิญ ทองไทย รักษาการหัวหน้ากลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก ผู้เข้าประชุมประกอบด้วย นายกองครกรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชน นักวิชาการศึกษา ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาอนามัยแม่และเด็กจาก สสจ. สสอ. โรงพยาบาลทั้งระดับอำเภอและระดับตำบล ประธาน อสม. และครูพี่เลี้ยงเด็กจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จากจังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม และร้อยเอ็ด รวมทั้งสิ้น 241 คน

โดย นางธิโสภิญ ทองไทย รักษาการหัวหน้ากลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก ได้กล่าวต่อประธานเปิดการประชุมว่า ในปี พ.ศ. 2563 กรมอนามัยมีนโยบายให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาการและระดับสติปัญญาในเด็กปฐมวัย สนับสนุนพื้นที่เล่นที่เอื้อให้เด็กเล่นอย่างปลอดภัยและจัดกระบวนการเพื่อส่งเสริมการเล่นของเด็กทั้งที่บ้าน ชุมชน สถานบริการสาธารณสุข ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนระดับอนุบาล รวมทั้งเป็นผู้นำในการเล่นเพื่อให้เด็กและครอบครัวได้ใช้เวลาในการทำกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี โดยอาศัยความร่วมมือของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การพัฒนารอบด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม มี IQ EQ และ EF ตามเกณฑ์ มีการเจริญเติบโตที่ดีสมส่วนตามวัย

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2562 ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น ได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart Kids ด้วยกิจกรรมสำคัญตามค่ากลางเพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย สูงดีสมส่วน ฟันไม่ผุ ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 77 อำเภอ ใน 4 จังหวัด โดยมีพื้นที่ตำบลที่ร่วมดำเนินการทั้งสิ้น 254 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 37.2 ของพื้นที่ตำบลทั้งหมดในเขตสุขภาพที่ 7 และประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ยังพบว่า เด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วนเพียง ร้อยละ 62.9 และยังมีเด็กเตี้ย ร้อยละ 14.1 อ้วน ร้อยละ 10.2 และผอม ร้อยละ ร้อยละ 6.0 รวมทั้งมี IQ เฉลี่ยเพียง 94.28

เพื่อยกระดับการดำเนินงานให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์ที่ชัดเจน รวมทั้งแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการในเด็กปฐมวัย ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น จึงกำหนดกิจกรรมการพัฒนาศูนย์ความรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart Kids นี้ขึ้น โดยใช้การพัฒนาการเล่นในชุมชนเป็นฐานในการจัดกระบวนการพัฒนาเด็กโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เป้าหมาย 77 อำเภอ/ 77 ตำบล ด้วยการบูรณาการความร่วมมือและระดมทรัพยากรของทุกภาคส่วนในพื้นที่ โดยพื้นที่ ต้นแบบที่ศูนย์อนามัยที่ 7 กำหนดพัฒนาร่วมกับพื้นที่มี 8 แห่ง/ตำบล ได้แก่

- 1) ต.ลอมคอม อ.พล จ.ขอนแก่น
- 2) ต.บัวเงิน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น
- 3) ต.หนองกุงศรี อ.หนองกุงศรี จ.กาฬสินธุ์
- 4) ต.ภู่ออ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์
- 5) ต.ภูเขาทอง อ.หนองพอก จ.ร้อยเอ็ด

- 6) ต.ดินคำ อ.จันทหาร จ.ร้อยเอ็ด
- 7) ต.เชียงยืน อ.เชียงยืน จ.มหาสารคาม
- 8) ต.สร้างแข่ง อ.ยางสีสุราช จ.มหาสารคาม

ผู้เข้าประชุมได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากวิทยากร นางธิโสภิญ ทองไทย ในประเด็น ความสำคัญของการเล่น ตัวอย่างการจัดสถานที่เล่น และโปรแกรมการเล่นในเด็กปฐมวัย แนวทางการพัฒนาและเกณฑ์ศูนย์ความรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งความสำคัญของโภชนาการและสารอาหารสำคัญในเด็กปฐมวัย (มหัศจรรย์ 1000 วันแรกของชีวิต) จากนายปิยะ บุรีโส นักโภชนาการชำนาญการ รายละเอียดเอกสารประกอบการประชุมสามารถดูได้ที่

https://drive.google.com/drive/folders/1SS-T6-lppGivY3GbRrW_Illwxz78tVJM

หน่วยงานหรือกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

พื้นที่ต้นแบบศูนย์ความรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart Kids จำนวน 8 แห่ง ใน 4 จังหวัดเขตสุขภาพที่ 7 และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์อนามัยที่ 7 จัดทำแผนปฏิบัติส่งมายังศูนย์อนามัยที่ 7 เพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนดำเนินงาน ภายใน 10 มกราคม 2563

แผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาศูนย์ความรู้ฯ ต้นแบบ

1. จัดทำเกณฑ์การพัฒนาศูนย์ความรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart kids
2. ประชุมเพื่อคัดเลือกศูนย์ความรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart Kids ต้นแบบ
3. ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศูนย์ความรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart Kids
4. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์ความรู้ฯ ๘ ตำบล ในเขตสุขภาพที่ ๗

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

ภาพข่าวกิจกรรม

ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น

ฉบับที่ 021/2563

จัดทำโดย : ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น

ศอ.7 เด็กปฐมวัย “เล่นเปลี่ยนโลกเพื่อพัฒนาการสมวัย EF ดี มี shape สมส่วน”

วันที่ 23 ธันวาคม 2562 กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น จัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศูนย์ความรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart Kids “เล่นเปลี่ยนโลกเพื่อพัฒนาการสมวัย EF ดี มี shape สมส่วน” ณ ห้องประชุมโรงแรมเจริญธานี จ.ขอนแก่น เพื่อยกระดับกิจกรรมพัฒนาคุณภาพศูนย์ความรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ Smart Kids โดยพัฒนาแกนเล่นในชุมชนของเด็ก ให้เป็นฐานในการจัดกระบวนการส่งเสริมพัฒนาเด็ก การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ด้วยการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนในพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย รูปร่างสมส่วน และมีทักษะด้านการคิดเชิงบริหาร (EF) ที่ดี โดยมี นางทัศนีย์ รอดชมภู รองผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น (ด้านวิชาการ) เป็นประธานเปิดการประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบงานอนามัยแม่และเด็ก จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลระดับอำเภอและระดับตำบล ประธาน อสม. นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และครูพี่เลี้ยงเด็กจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตสุขภาพที่ 7 รวม 250 คน

กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสูงภาพดี

www.anamai.moph.go.th

เกณฑ์ศูนย์ความรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์

เป็นแหล่งที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เรื่อง การส่งเสริมการเจริญเติบโต พัฒนาการ และทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

องค์ประกอบของศูนย์ความรู้

1. ด้านนโยบายสาธารณะ

1.1 ชุมชนมีนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโต พัฒนาการ และทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ทำ MOU; มีเป้าหมาย/แผนส่งเสริมการเจริญเติบโต พัฒนาการ และทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยของชุมชน

1.2 มีการประกาศนโยบายให้ทุกฝ่ายรับรู้เพื่อสร้างการสนับสนุนและมีส่วนร่วม

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 มีพื้นที่ชัดเจนที่เอื้อต่อการเรียนรู้และกิจกรรมของศูนย์ความรู้ ฯ ในชุมชน

2.2 มีการจัดกิจกรรมในชุมชนเพื่อส่งเสริมกระบวนการ กิน กอด เล่น เล่า นอน ใฝ่ระวังความปลอดภัย-โรคติดต่อ และสุขภาพช่องปากอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เช่น มีการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อาหารตามวัย และสารอาหารสำคัญ (ธาตุเหล็ก, ไอโอดีน) มีลานเล่นที่ปลอดภัย (มีผู้ใหญ่ดูแลทั่วถึง มีรั้วรอบขอบชิด) มีมุมนิทาน มีระบบยืม-คืนของเล่นและหนังสือนิทานไปใช้ที่บ้าน มีกิจกรรมส่งเสริมการกอด มีกิจกรรมส่งเสริมการนอน มีกิจกรรมตรวจสุขภาพช่องปากและส่งต่อเพื่อดูแลรักษา

3. ด้านความเข้มแข็งชุมชน

3.1 รู้ปัญหาของเด็กปฐมวัยในชุมชน

3.2 มีระบบการใฝ่ระวังและกำกับติดตามการเจริญเติบโต และพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยชุมชน ได้แก่

- 1) มีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง บันทึกกราฟการเจริญเติบโตในสมุดสีชมพู และแปลผล 3 เกณฑ์โดยผู้ปกครอง
- 2) มีการใช้สมุด DSPM ใฝ่ระวัง กระตุ้นพัฒนาการ และทักษะด้านการคิดเชิงบริหารโดยผู้ปกครอง
- 3) มีกิจกรรมการแก้ไขปัญหาการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยชุมชน เช่น จัดหาไข่ นมจืด ยาน้ำ

เสริมธาตุเหล็ก เกลือเสริมไอโอดีน ให้เด็กได้รับอย่างต่อเนื่อง

4) สามารถหาแหล่งทุนเพื่อการพัฒนาศูนย์ความรู้ ฯ สนับสนุนกิจกรรมและการดำเนินงานได้เอง

4. ด้านทักษะส่วนบุคคล

4.1 มีรูปแบบและช่องทางการสื่อสารเพื่อส่งเสริมกระบวนการ กิน กอด เล่น เล่า นอน ใฝ่ระวังความปลอดภัย-โรคติดต่อ และสุขภาพช่องปากในศูนย์ความรู้และชุมชน เช่น ไลน์กลุ่ม ป้ายนิเทศในศูนย์รอบรู้ การประชุมเพื่อชี้แจงถ่ายทอดความรู้และกิจกรรมในชุมชน

4.2 มีกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรสร้างความรอบรู้เพื่อเด็กปฐมวัย พัฒนาการสมวัย สูงดีสมส่วน มีทักษะการคิดเชิงบริหาร

5. ด้านการปรับเปลี่ยนระบบบริการ

มีบริการเชิงรุกเพื่อส่งเสริมกระบวนการ กิน กอด เล่น เล่า นอน ใฝ่ระวังความปลอดภัย-โรคติดต่อ และสุขภาพช่องปากในศูนย์ความรู้ ฯ และชุมชน เช่น กระบวนการเรียนรู้ต่อแกนนำชุมชน ครูพี่เลี้ยงใน ศพด. อสม. และผู้ปกครอง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning (“เว้าให้จำ ทำให้เบิ่ง เพิ่งตนเอง”)

การประเมินผล

1. มีองค์ประกอบครบถ้วน
2. มีผลผลิตและผลลัพธ์การดำเนินงานที่ชัดเจน (พัฒนาการสมวัย การเจริญเติบโต สุขภาพช่องปาก นวัตกรรมในพื้นที่)
3. เป็นต้นแบบและแหล่งศึกษาดูงานที่สามารถขยายผลไปยังพื้นที่อื่นๆได้